

Regelgeving maakt groencompostering onmogelijk

Door de NeVeM is het initiatief ondersteund om geitenmest via compostering met groenafval tot een product te brengen dat ook buiten de landbouw aantrekkelijk is. Technisch is deze compostering geen probleem, er is reeds voldoende ervaring opgedaan met andere mestsoorten. De specifieke samenstelling maakt geitenmest ook zeer geschikt voor compostering. Zoals bij alle mestsoorten is toevoeging van groenafval gunstig, omdat daarmee de C/N verhouding verbetert en er minder stikstof in de vorm van ammoniak verloren gaat. Alle voordelen ten spijt maakt regionale en lokale regelgeving het onmogelijk om op deze wijze opwaardering van geitenmest en groenafval te krijgen.

Het initiatief

Door Emiel van Haaren is indertijd contact gelegd met een hoveniersbedrijf en het tuinvoorlichtingscentrum Appeltern, beiden op steenworpafstand van het geitenbedrijf. Omdat voor een goede compostering van mest groenafval nodig is, was het logisch om snoeiafval te gebruiken van het hoveniersbedrijf. Dit snoeiafval moet normaal tegen hoge kosten afgezet worden om elders te worden gecomposteerd, waarbij er een compost ontstaat met weinig bemestende waarde. Door menging met geitenmest wordt de compost als meststof en structuurverbeteraar veel aantrekkelijker. En door het samenvoegen van mest met snoeiafval wordt de koolstof-stikstof-verhouding (C/N-verhouding) sterk verbeterd (optimaal is 40 à 50), waardoor er tijdens de compostering veel minder ammoniakemissie zal plaatsvinden en de stikstof juist vastgelegd zal worden. De bemestingswaarde van de compost stijgt hierdoor en de ammoniakemissie uit geitenmest daalt. Deze emissie vindt anders plaats tijdens de opslag van de mest, maar ook in grote mate bij het omzetten van mest en bij het uitrijden.

Verdere uitwerking

Om dit idee verder uit te werken, is een proefproject opgezet, waarbij geitenmest en groenafval versnipperd en gemengd zouden worden. Voor het vinden van de optimale verhouding, zouden meerdere verhoudingen mest en groenafval worden uitgetest (1:1 tot 1:2). Door veelvuldig omzetten van het materiaal, zeker in het begin, wordt een goede compostering bij een hoge temperatuur bereikt. Deze hoge temperatuur is nodig om onkruidzaden af te doden.

Voor het versnipperen en omzetten zijn echter wel speciale en dure machines nodig. Het versnipperen van het materiaal kan nu al in loonwerk worden uitgevoerd. Bij voldoende belangstelling in de praktijk is dit op termijn ook voor het omzetten wel te verwachten. Vooralsnog zal het omzetapparaat, al dan niet zelfrijdend, gekocht of geleased moeten worden.

Als de compost na ongeveer drie maanden klaar en gerijpt was, zou via demoveldjes op onder andere het voorlichtingscentrum Appeltern de gebruikswaarde onder de aandacht van de vele Nederlandse tuiniers gebracht worden.

Win-win-situatie

Door de driehoeksopzet met een geitenhouder, een hovenier en een tuinvoorlichtingscentrum waren aanvoer en afzet geregeld. De geitenhouder bracht de mest in en de verwerkingsruimte, de hovenier het benodigde groenafval (en geeft de geitenhouder daar een vergoeding voor) en neemt een deel van de compost weer af. Het voorlichtingscentrum tot slot kan de voordelen laten zien van het gebruik van deze compost en nog een deel van de afzet voor z'n rekening nemen.

Verder is het milieu erbij gebaat omdat er minder emissie plaatsvindt, de agrarische sector doordat je mest afvoert naar particuliere tuinen buiten de landbouw en de tuinier die een goed en natuurlijk product krijgt ter verbetering van zijn bodem en zijn plantengroei.

Het was eigenlijk ook te mooi om waar te zijn.

De regelgeving

Het aanvoeren van groenafval op een veebedrijf wordt niet gezien als een agrarische activiteit, maar als afvalverwerking. Hiervoor is een milieuvergunning van de provincie nodig. Dit is onder voorwaarden tijdelijk (gedurende 5 jaar) mogelijk, maar dan moeten wel allerlei metingen en bepalingen worden uitgevoerd. Aandachtspunten zijn vervoersbewegingen (aan- en afvoer), geluidshinder van versnipperen en omzetten, percolaatvocht, ammoniak- en geuremissie, samenstellingsnormen volgens BOOM en een deugdelijke registratie. Verder was in het gemeentelijke bestemmingsplan het gebied als agrarisch gebied aangemerkt, waarmee ook volgens de gemeente afvalverwerking niet toegestaan was. Maar met name de eisen aan de milieuvergunning maken het

feitelijk ondoenlijk om op een dergelijke kleine schaal mestcompostering met groenafval te doen. Hierdoor moet het project noodgedwongen worden stopgezet.

Het project was gefaseerd opgezet, waarbij eerst de haalbaarheid onderzocht zou worden binnen de benodigde vergunningen en eisen, voordat de technische mogelijkheden aan bod zouden komen. Maar het is wel spijtig dat het project al in zo'n pril stadium moest worden afgebroken waardoor geen ervaring kon worden opgedaan met het composteren en met de compost.

Doek gevallen

Vooralsnog wordt het project niet voortgezet omdat er niet op een haalbare wijze een milieuvergunning kan worden verkregen. Dit is toch jammer, omdat de opgedane kennis niet alleen voor de hier genoemde oplossing van belang was. Ook voor de biologische geitenhouderij lag er een grote uitdaging. Er is een tekort aan biologische mest. Door composteren van geitenmest met bijvoorbeeld groenafval uit natuurgebieden, komt er meer mest van een betere kwaliteit. En staatsbosbeheer en natuurbeheer maaien erg veel land ter verschraling en moeten nu het gras in grote balen tegen hoge kosten afvoeren naar grote afvalverwerkers (die overigens ook geen geitenmest mogen bijmengen). De geitenhouders zouden uit dit ecologische restgras, gecombineerd met hun eigen geitenmest een prima biologische meststof kunnen maken waarnaar grote vraag is. En daarbij nog een vergoeding krijgen van staatsbosbeheer, die maar al te graag van het maaiafval af wil.

Erik Schuiling
Coördinator geitenhouderij